

Una vella anomenada Església

Víctor Codina s.j (Cochabamba, Bolívia, abril 2010)

A tots ens agradaria que l'Església fos jove, forta, vigorosa, audaç, imaginativa, primaveral, atractiva... però la trobem cansada, angoixada, silenciosa, com temerosa, gairebé muda. Ens sembla vella, anciana, a vegades, fins i tot, tenim por que no tingui Alzheimer, recorda coses del passat, les repeteix, però el present se li escapa; tampoc no va massa ve de la vista, és miop per a comprendre les noves llums que brillen i que exigeixen respostes; i què direm de l'oïda?, sembla sorda, incapaç d'escoltar els crits i les veus d'un món agitat i turbulent.

Els joves l'abandonen fastiguejats en veure el seu estat deplorable, tan callada, tan passiva, tan maldestra, tan poc acollidora... Altres l'ataquen violentament, la fereixen, fins i tot anuncien la seva mort ja propera: "És qüestió de temps, és del passat, és una relíquia anacrònica, és un objecte d'antiquari". Altres la volen rejuenir amb tècniques artificials, antioxidants o cremes antiarrugues. Però ella no es deixa. Altres la veuen bruta, tacada, descurada, abandonada, desatesa... com si ningú no en tingués cura ni intentés auxiliar-la amb afecte.

Però ella calla, medita en el seu interior, recorda els anys passats, quan era jove i pobra, quan la van perseguir, quan la coronaren com a reina i mestra, quan festejava prínceps i reis, i quan tots es proclamaven fills seus. I ella somriu, perquè de fet sempre va enyorar els inicis, fidel a l'Esperit, senzilla, pobra, natzarena, transparent, oberta a tots, fecunda, lliure, evangèlica ... com el seu Espòs, el Senyor. Agraeix sempre als seus fills que la van voler tornar als seus orígens, els seus fills fidels, que no buscaven altre profit sinó el del Senyor.

Ella és sàvia, plena d'experiència, experta en humanitat, sap que en la vida hi ha primaveres i també hiverns, ara és hivern. Molts se n'allunyen escandalitzats, però ella sap que després de l'hivern ve la primavera, té bona memòria. No té por, vindran temps millors, hi haurà fills profètics i audaços que li retornaran la llusor evangèlica dels inicis, la faran pobra, evangèlica i pasqual. Ella té paciència, espera, no es desanima; el Senyor, el seu Espòs, és absent, però tornarà i mentrestant posseeix la presència vivificant del seu Esperit.

Ella és molt antiga, té segles d'història, ve des d'Adam, des d'Abel, i ja els sants pares l'anomenaven "anciana". Passen els imperis, cauen reis i dictadors, però ella segueix ferma, callada, amb pas lent, caminant vers un final sense posta. Espera sempre, sap que el Senyor va parlar de llavors petites però que creixen, d'un poc de llevat però que fermenta en la massa, sap també que amb el blat hi ha jull i per això no vol pas arrencar-lo, ja que totes les vegades que els seus fills ho van intentar fer de manera inquisitorial va ser un fracàs. S'estima més fer servir la misericòrdia, la paciència, el perdó i la indulgència, que no pas excomunicar i llançar anatemes...

No vol pressionar, no vol forçar res com alguns desitjarien, no pretén ser cada vegada més nombrosa i forta, no desitja ser poderosa i rica, ja que els que ho van intentar gairebé l'arruïnaren. No pretén saber-ho tot, no vol donar normes a tots, com alguns ho van fer en altres temps i desitgen que segueixi fent-ho ara. Ella s'estima més dialogar, però molts dels seus fills tenen por al diàleg. Els temps han canviat, ella prefereix callar, oferir l'aigua pura de la seva veritat com les fonts dels pobles que ofereixen aigua a l'assedegat, sense obligar ningú a beure-hi. Vol obrir finestres, vol espolsar-se la pols d'emperadors i regnes passats, vol respirar aires nous i plens d'oxigen encara que sigui anciana. Però molts corren a tancar les finestres, "no fos que la vella se'ns constipés".

Encara que ens sembli callada, muda, sorda, en el fons està escoltant una veu interior que li xiuxiueja paraules de vida eterna. Quan ens sembla cega, en realitat té els ulls girats vers el seu interior, vers el Senyor, vers el seu Espòs que li dóna força, que li dóna el seu Esperit perquè no es desanimi, no decaigui, no perdi l'esperança, perquè aprengui a viure nous temps. Encara li queda un llarg camí per recórrer, com va succeir amb el vell i cansat Elies en el desert.

Encara que ens sembli que té Alzheimer, en realitat el que demana és que en tinguem cura, com un espòs té cura de la seva muller malalta, que l'estimem, que l'atenguem, que reflexionem sobre el que li hem fet, per què l'hem deixada en aquesta situació, per què l'hem abandonada buscant altres ideologies, altres religions, altres cosmovisions, altres espiritualitats, més atraients i seductores, que ens omplen més o que potser no ens qüestionen tant. Qui és el causant que l'Església avui estigui així? Qui és el culpable que l'Església d'avui aparegui tan bruta i deixada? Qui li ha tret tota la llüïssor? Qui ha volgut fer-la seva, utilitzar-la, manipular-la, dir que ells "són" l'Església, que la representen i parlen en nom seu? Aquell qui estigui net de culpa que llanci la primera pedra, i això començant pels més vells.

Aquesta vella Església travessa fases com la lluna, com ja li van dir també alguns sants pares. Hi ha moments de minva, de fosc, d'eclipsi: ara som en un d'ells. Però arribaran moments de claredat i de llum creixent. Ella brilla amb la llum del sol que és el Senyor, no amb llum pròpia. Cal esperar i tenir paciència.

A aquesta anciana la visiten els pobres, els nens, les dones fidels, gent insignificant, que no li tenen por, que l'estimen, que li porten flors, que saben que el seu cor és tendre i jove, misericordiós, que els comprèn, i que els estima. Ella els ho agraeix, somriu i els acarona amb afecte maternal.

No la visiten molts il·lustrats, no rep visites de persones importants i poderoses, que ja no poden aprofitar-se'n, ja l'han espremuda al màxim, ja n'han abusat, és una vellarda que no serveix per a res. Són tots aquells que amb l'excusa de servir-la se n'han servit per als seus interessos, "en nom seu". I així l'han deixada, desprestigiada, amb pèssima reputació. Han utilitzat el seu nom, han invocat la civilització cristiana per a enriquir-se ells, ara ja no els serveix aquesta vella plena de xacres.

Altres afirmen que accepten Jesús, el seu Espòs, però no la vella i caduca Església, com si l'Esperit de Jesús no animés el cos de l'Església... La vella Església ho sap i li dol a l'ànima aquesta actitud, perquè a la llarga ningú no podrà anar a Jesús si no passa per ella, ningú no la podrà separar del seu Espòs. És temptació, és orgull. Però ella calla i espera, un dia potser se n'adonin i tornin a ella, la vella Església. Ella té un gran tresor per a comunicar a la humanitat: es diu Jesús de Natazaret, mort i ressuscitat pel nostre bé. Perquè tinguem vida en abundància. Ella l'entrega generosa als qui a ella acuden amb cor senzill, encara que sigui anciana o precisament perquè ho és.

Un dia el Senyor retornarà i engalanarà la seva fidel Esposa amb llum resplendent i vestits nous, l'Església tornarà a ser jove i formosa i Ell li agrairà d'haver tingut tanta paciència i tanta fortalesa durant tants anys, d'haver estat l'anciana callada i mig sorda, amb un Alzheimer que semblava incurable però que en realitat era només un moment de debilitat, una fase passatgera de la vella Església, sempre jove per la força de l'Esperit. Però fins que aquest dia arribi, hi ha algú que vulgui tenir cura d'aquesta anciana anomenada Església?